

el *bilingüisme passiu*, segons la qual tots els catalans hauriem de parlar català amb tothom, tret de l'únic cas de la persona que ens diu que no ens entén.

Segon, hi ha encara moltes persones que no han corregit llur nom al Registre Civil, i continuen tenint un nom que no és català. I això afecta també llurs targetes de visita, paquets timbrats, el nom als contractes d'aigua, gas, llum, telèfon: consten a la guia telefònica en llur nom no corregit, i no hi han fet res.

Tercer, treballen moltes d'elles en llocs de certa responsabilitat, des dels quals podries fer molt, també, però són poques les persones que hi han pensat. Les factures, les agendes i calendaris, els rebuts, els anuncis al tauler, cartells, els rètols, són només en una mínima proporció en català, però sempre hi ha raons per no canviar-les. A vegades són econòmiques: i és per això que molts ajuntaments han ofert als botiguers, per exemple, una excepció temporal dels impostos municipals als rètols catalanitzats. A vegades són de comprensió: però poques són les manifestacions escrites en català que no s'entenen sense problema ("sortida", "tancat", "rebut", "direcció" són de les primeres paraules que una persona immigrada aprèn, i moltes vegades són semblants a llur equivalent castellà o francès). No, en el fons les raons són excuses (socialment acceptables, això sí), perquè la gent, en molts casos, *no vol* fer les coses en català.

Quart, i més greu, hem après (amb molt poques i honroses excepcions) a acceptar aquesta situació de marginació i disglòssia. Ens hem acostumat a la situació, i no reaccionem ni gens ni mica en tota una sèrie de qüestions que amb l'Estatut a la mà són clarament discriminatòries, i que cal superar i resoldre amb l'esforç de tots. Un petit recull d'ex-

emples il·lustraran aquest punt.

En ser oficial el català, el seu ús no pot ser prohibit en lloc. Si en una dependència oficial ens diuen que no entenen el català, o que hem de traduir una instància o altre document, tenim tot el dret del món d'insistir en l'ús del català sense traves, i de rebutjar qualsevol tipus de restricció o condicionament. En aquesta fase d'introducció de l'oficialitat del català, les dependències oficials (i de serveis públics en general) han de procurar trobar solucions perquè sigui defensat aquest dret, mentre no arribem al ple coneixement del català per part de tota la població radicada a Catalunya. Amb això

no volem de cap manera dir que hem de provocar incidents o escàndols. Si no podem ser atesos en català, hem de demanar ser atesos per una altra persona de la mateixa dependència. I si això no és possible, hem d'acabar el tràmit i fer constar per escrit la nostra protesta davant la violació del nostre dret, però sense crits, sense estridències. Cal crear un ambient en què tot un ventall de situacions en què el castellà és emprat, al costat moltes vegades del francès, l'anglès, l'alemany i d'altres llengües, sense que hi consti el català en el lloc que li correspon. Pensem en restaurants, informació turística, etiquetes de productes de consum, etc. El rebuig és tan important que hi ha hotels que es neguen a acceptar estoigs de sucre amb textos o símbols catalans... No saltres creiem que en molts de casos l'omissió es deu a la *inèrcia*. Molta gent no ha entès que ara el català és oficial, i que el seu ús no pot ser rebutjat. La qüestió, però, és que no estem acostumats a demanar que se'ns respectin els nostres drets lingüístics, a Catalunya.

Si només la Generalitat actua de manera decidida a fa-

vor d'uns drets lingüístics que no són defensats a nivell dels ciutadans, els avenços seran difícils d'assolir i de mantenir.

Per aquest motiu, la política lingüística de la Generalitat també contempla la necessitat de conscienciar els ciutadans, de demostrar-los que no hi pot haver ja cap motiu legal per no emprar el català com a mínim en igualtat de condicions amb el castellà. Molt al contrari: el seu ús, a part de ser normal per a una llengua pròpia, és una necessitat imperiosa per la funció didàctica que pot tenir respecte a les persones que encara no dominen la nostra llengua.

Cal doncs canviar de mentalitat. Fins ara moltes persones es demanaven: emprar el català, per què?. Però ha arribat el moment de dir: *per què no?* Les possibles respostes, en alguns casos, poden ser dignes de consideració, per exemple, si un vi ha estat conegut durant molts d'anys amb un nom en castellà, la seva catalanització pot tenir greus conseqüències comercials. Ara bé, això no vol dir que no es pugui catalanitzar la lletra menuda de l'etiqueta, incloent-hi la denominació d'origen si s'escau, i el lloc de procedència. Podem dir el mateix de l'emballatge de les ampolles. I tot això ho diem a títol d'exemple. Ens fa encara por (o sembla que ens en faci) que surtin productes catalans cap a mercats exteriors (d'Espanya a altres països) amb escrits catalans -ni que siguin bilin-

Miquel STRUBELL

(passa a la plana següent)